

Beskjæring av unge trær

Riktig beskjæring er essensielt for å utvikle et tre med en sterk struktur og ønsket form. Trær som får riktige beskjæringstiltak når de er unge krever mindre korrigerende beskjæring når de utvikler seg.

Noen enkle prinsipper du bør ha i tankene før du beskjærer et tre:

- Ha bestandig et formål med det kuttet du er i ferd med å gjøre. Hvert snitt kan endre veksten av treet.
- Dårlig beskjæring kan gjøre skade som varer hele treetets levetid. Lær deg hvor og hvordan du skal skjære før du griper tak i beskjæringsverktøyet.
- Trær heles ikke på samme måte som mennesker gjør. Når et tre blir skadet må det vokse over skaden. Dermed blir skaden en del av treet for bestandig.
- Små snitt gjør mindre skade på treet enn større snitt. Å korrigere problemer mens treet er ungt vil redusere behovet for mer omfattende beskjæring senere.

Hvordan skjære

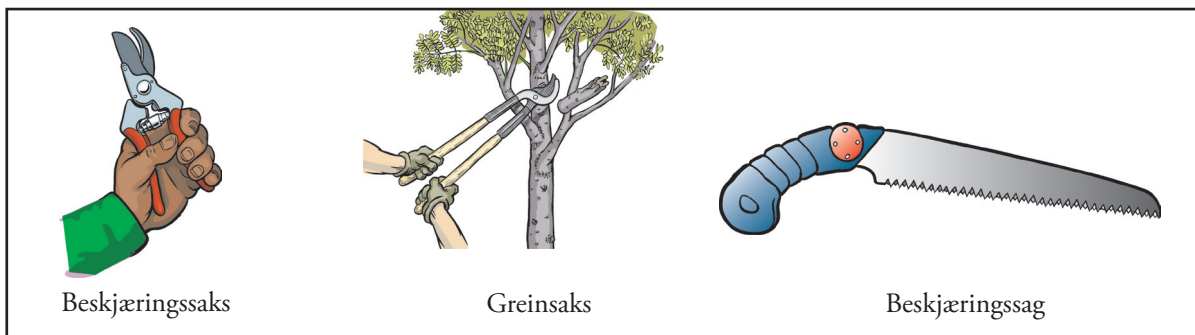
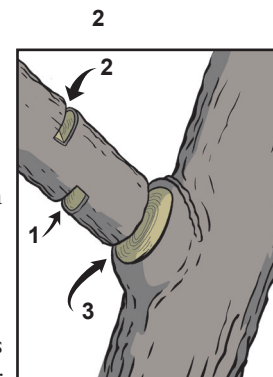
Hvor du skjærer er kritisk for treetets vekst og for at såret skal lukke seg riktig. Skjær greiner like utenfor greinkragen for å unngå skade på stammen og dårlig sårrespons. Feil beskjæring kan føre til permanent innvendig råte.

Hvis en større grein må avkortes, skjær den tilbake til en sekundærgrein eller en knopp. Kutt som gjøres mellom knopper eller greiner kan føre til utvikling av råte, skuddproduksjon og feilet vekst.

Beskjæringsverktøy

Små kvister kan lett skjæres med en beskjæringssaks. Sideskjærende beskjæringssaks er å foretrekke over motskjærsaks, fordi snittet blir renere og mer nøyaktig. Snitt på mer enn en 2 cm i diameter bør gjøres med en greinsaks eller en beskjæringssag.

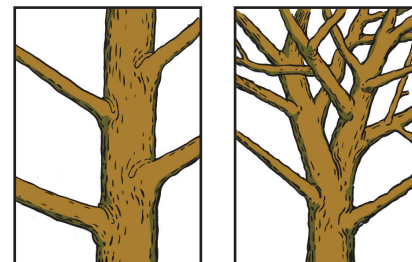
Hekkesakser bør kun brukes for å klippe hekken. Ikke bruk en saks for å beskjære et tre. Uansett hvilke verktøy du bruker, pass på at de holdes rene og skarpe.

Etablere en sterk stillasstruktur

En god struktur av primærgreiner bør etableres mens treet er ungt. Disse greinene, kalt stillasgreiner, er rammeverket for et voksent tre. Riktig stelte ungrær vil utvikle en sterk struktur som krever mindre korrigerende beskjæring ettersom de utvikler seg. Målet ved beskjæring av unge trær er å etablere en sterk, sentral stamme med kraftige greiner med godt mellomrom. Denne formen ligner på trevekst i skogen der utstrakte greiner begrenser av trær i nærheten.

Noen arter trær utvikler noen eller alle disse karaktertrekkene naturlig, selv om de vokser åpent i et urbant eller parklignende miljø. Andre kan trenge tiltak oftere.

God struktur

Dårlig struktur

Utvikling av stammen

For de fleste ungtrær, behold et enkelt dominant toppskudd som vokser oppover. Ikke beskjør tuppen av dette toppskuddet eller la sekundærgreiner få lov til å vokse forbi toppskuddet. Noen ganger vil et tre utvikle to toppskudd og være på vei mot en flerstammet kronearkitektur. Flerstammet kronearkitektur kan føre til strukturelle svakheter, så det er best å fjerne eller innkortes mens treet er ungt.

Treets sekundærgreiner bidrar til å utvikle en sterk og god avsmalende stamme. Når mange greiner skal fjernes er det fordelaktig å beholde noen, i det minste midlertidig, for å fremme tykkelsesveksten i stammen.

Valg av permanente greiner

De fleste greinene som finnes på et ungt tre når det plantes vil skjæres bort når treet modnes for å gi klaring for gressklipping, fotgjengere og/eller kjøretøy.

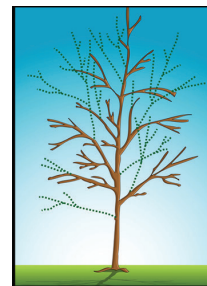
Høyden på den laveste permanente greinen bestemmes av treets tiltenkte funksjon og hvordan det er plassert i landskapet. På den siden som vender ut mot en gate kan det være opp til 5 meter for å gi plass til trafikken. I de fleste andre tilfeller er 2,5 meter med klaring tilstrekkelig. Trær som brukes som skjermer eller vindfang har imidlertid greiner ned mot bakken.

Tilstrekkelig avstand mellom greinene og god balanse, både vertikalt og radially, er viktig. Avstanden mellom permanente greiner bør være omkring 3 prosent av treets endelige høyde (for eksempel 0,5 meter for et tre som kan bli 15 meter høyt).

Bortsett fra avstand, er styrken på greinstrukturen avhengig av den relative størrelsen og vinkelen på greinene. Greiner som har en lignende diameter som stammen eller greinen de er festet til, har større sjanse for å svikte enn de som har mindre diameter.

Skarpe festevinkler eller trange greinfester kan gi inngrodd bark i grein-/stammeforbindelsen, en tilstand som svekker greinfestet og som kan gi brekkasje når treet vokser til. Greiner med svake festepunkter bør beskjøres mens de fortsatt er små. Tenk på balansen og behold noen greiner i hver retning radially, spredt utover fra midtpunktet av treets krone. Pass på at en stillasgrein ikke får lov til å vokse rett over en annen.

Når du beskjører, pass på at du ikke fjerner for mange greiner. Blader og deres støttegreiner er viktig område for matproduksjon og lagring. Hvis for mye av kronen fjernes kan det "sulte" treet, redusere tilveksten og øke stresset. Generelt bør minst mulig av kronen fjernes om gangen.

Nyplantede trær

Beskjæring av nyplantede trær bør begrenses til fjerning av døde eller knekte greiner. Ytterligere beskjæring bør vente til det andre eller tredje året, etter at treet har etablert seg igjen etter planting.

Tildekking av sår

Til tross for at noen hevder det motsatte, har forskning vist at tildekking ikke reduserer råte eller lukker såret raskere, og sjelden hindrer insekter eller sykdommer. De fleste eksperter anbefaler at man ikke dekker til et kuttsår.

Denne brosjyren inngår i en serie publisert av International Society of Arboriculture som en del av sitt program for forbrukerinformasjon. Du er kanskje spesielt interessert i de følgende titlene som nå finnes i serien:

Unngå konflikter mellom trær og strøm, vann og avløp
Unngå skade på trær under byggeprosjekter
Fordeler med trær
Kjøp trær av høy kvalitet
Insekt- og sykdomsproblemer

Stell av voksne trær
Nyplantning av trær
Plantehelse
Gode tildekkingsteknikker
Palmer

Beskjæring av voksne trær
Beskjæring av unge trær
Gjenkjenn farer for trær
Behandling av trær med byggeskader
Valg og plassering av trær

Trær og bakke
Treverdier
Hvorfor bruke en arborist
Hvorfor topping skader trær

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

©2011 (1998, 2004) International Society of Arboriculture.

Utviklet av International Society of Arboriculture (ISA), en stiftelse som støtter forskning på trepleie over hele verden og som er dedikert til stell og bevaring av trær for skygge og utsmykking. For mer informasjon, kontakt: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org